

ZIEMIA POMORSKA

LIŚCIE POSWIECONE OBRONIE INTERESÓW RÓLNICTWA, HANDLU, PRZEMYSŁU I RĘKODZIELA

PRENUMERATA

"ZIEMIA POMORSKA" z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym „GOSĆ NIEDZIELNY” wychodzi trzy razy w tygodniu, na wtorek, czwartek i sobotę. Przedpłata na pocztę wynosi kwartalnie 2 zł 95 gr., miesięcznie 99 gr. W administracji kwartalnie 2 zł 40 gr., miesięcznie 80 gr. Pod opaską w Polsce 1 zł 60 gr. miesięcznie. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków itp. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa do odszkodowania. Pojedynczy numer 10 groszy.

NIEMA KASZEB BEZ POŁONI-A BEZ KASZEB POLSKI

OGŁOSZENIA

Wiersz milimetrowy na stronie 6-lamowej: 10 gr. Reklamy na stronie 3-lamowej — 40 gr. Reklamy w tekście na 1-szej stronie — 70 gr. Ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 10% droższe. Nekrologi 30%, zniżki. Ogłoszenia drobne: wiersz napisowy — 15 gr. każde następne słowo — 5 gr. Dla poszukujących pracy 50%, zniżki. Ruch towarzystw (wiersz redakcyjny) — 15 gr., komunikaty (wiersz redakcyjny) — 20 gr. Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. Za dokładność ogłoszeń, nadawanych telefonem, nie gwarantujemy.

Adres Redakcji i Administracji: „ZIEMIA POMORSKA” — TORUŃ, ul. Bygoska 56 — Telefon 202

Nr. 86

TORUŃ, wtorek 27 lipca 1926 r.

Rok II

Zmiana konstytucji jako i pełnomocnictwa uchwalone w Sejmie.

W czwartek Sejm wreszcie załatwił się z ustawami o zmianie konstytucji i o pełnomocnictwach dla rządu.

Obrady miały, wedle sprawozdania urzędowego, następujący przebieg.

Bez dyskusji przystąpiono do głosowania nad ustawą o zmianie konstytucji. Wniosek pos. Bażyńskiego (Wyz.) do art. 7 aby, w razie nieuchwalenia budżetu w terminie przez Sejm, budżet nie wszedł do Senatu, ale stał się ustawą w brzmieniu projektu rządowego, odrzucono 185 głosami przeciw 145. Wniosek pos. Prószyńskiego (Z. L. N.), aby termin wyborów od czasu rozwiązania Sejmu skrócić z 90 dni na 60 dni, również upadł. Do art. 9-go przyjęto 211 gł. przeciw 138 wniosek pp. Koponczyńskiego (Z. L. N.) i Strońskiego (Ch. N.), aby skreślić przyjęty w drugim czytaniu następujący ustęp: „Jeżeli Sejm uchwali ponownie większością 11/20 projekt ustawy, odrzucony przez Senat, albo zmiany przyjęte przez Senat uchwalili zwykłą większością lub odrzucił większością 11/20, Prezydent zarządza ogłoszenie ustawy w brzmieniu ustalonym ponowną uchwałą Sejmu.”

W głosowaniu nad art. 11 przywrócono skreślony w drugim czytaniu ustęp tego artykułu, nadający Prezydentowi prawo wydawania dekretów z mocą ustawy w czasie, gdy Sejm i Senat są rozwiązane.

Do tego ustępu przyjęto nadto poprawkę pos. Putka (Wyzw.) o wyłączeniu z uprawnień Prezydenta ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. Ustęp ten przyjęto głosami 250 przeciw 94. Za wnioskiem głosowały kluby: Z. L. N., Ch. N., Ch. D., Piast, N. P. R., Kat. Lud., Str. Chłop. i Wyzw. Wszystkie inne poprawki do tego artykułu i do następnych odpadły, poczem całą ustawę przyjęto w trzecim czytaniu kwalifikowaną większością 246 głosami przeciw 95.

Następnie przystąpił Sejm do projektu ustawy o pełnomocnictwach. Do art. 1 przyjęto poprawkę o włączeniu do zakresu uprawnień Prezydenta Rzeczypospolitej wydawania rozporządzeń co do świadczeń społecznych. Przy art. 2 przyjęto 165 głosami przeciw 156 poprawkę, ażeby z tych spraw, których rozporządzenia dotyczyć nie mogą, skreślić sprawy, dotyczące obowiązkowego ustawodawstwa robotniczego. W ten sposób Sejm nadal rządowi prawo dekretowania w tej dziedzinie. Poprawkę o skreślenie wyłączenia ustaw językowych odrzucono.

Następnie przyjęto 173 głosami przeciw 161 poprawkę ZLN, ażeby wyłączyć z pod pełnomocnictw ustaw szkolne. Przyjęto 180 przeciw 154 głosom poprawkę klubu ZLN, Ch. Nar. i Ch. Dem., ażeby wyłączyć prawo małżeńskie. Wszystkie inne poprawki odrzucono.

Przystąpiono do głosowania nad ustawą w całości. Ponieważ dla wniosku o imienne głosowanie brakło dostatecznego poparcia, marszałek zarządził głosowanie przez powstanie i stwierdził, że ustawa w trzecim czytaniu została przyjęta. Wywołano to wielką wrzawę i stukanie w pulpity. Przewodniczący musiał przerwać posiedzenie i zwołać Konwent Senjorów. Po przerwie oświadczył, że głosowanie było zarządzane formalnie i niema powodu do głosowania powtórnego.

Na tem posiedzenie zamknięto. Następne odbędzie się w piątek, dnia 30 lipca o godz. 4 po południu. Na porządku dziennym znajdzie się ewentualnie sprawozdanie komisji konstytucyjnej o wnioskach o rozwiązanie Sejmu.

Minister Zaleski o polskiej polityce zagranicznej.

Jak już donosiliśmy, p. min. spraw zagranicznych, August Zaleski, wygłosił w sejmowej komisji spraw zagranicznych dłuższe przemówienie, w którym przedstawił politykę zagraniczną państwa.

Na wstępie minister odparł pogłoski o rzekomej zmianie naszej linii politycznej w kierunku jakiegokolwiek mącenia, czy spaczenia jej cech pokojowych.

Celem podkreślenia naszej pokojowości w najbliższym czasie skasowane zostaną instytucje attaché wojskowych przy większości naszych poselstw zagranicznych.

W duchu pokoju pracowaliśmy dotąd i pracujemy w Lidze Narodów, którą minister uważa za zaczątek wielkiej instytucji, dążącej do oparcia stosunków międzynarodowych na zasadach prawa i sprawiedliwości. Celem polityki polskiej musi zawsze pozostać ugruntowanie wpływów Ligi Narodów, oraz powiększenie i utwalenie jej znaczenia. Z tem większym więc niepokojem Polska obserwuje możliwości poważnego przesilenia zagrażającego Lidze Narodów w związku z zapowiedzianym wystąpieniem Brazylii z Ligi, oraz ewentualnością podobnego kroku ze strony Hiszpanii.

W interesie Ligi leży zażegnać to, jak i zapewnić Polsce stałą współpracę w Radzie Ligi, co pozwoli jej odegrać należycie i całkowicie tę rolę, do jakiej jest powołana w myśl naczelnych zasad paktu.

Współpraca wszystkich na terenie Ligi Narodów w żadnej nie stoi sprzeczności z naszą współpracą z poszczególnymi narodami w formie sojuszków, albo ściślejszych porozumień. Nasz sojusz z Francją nie jest wymierzony przeciw nikomu, jest jedynie instrumentem bezpieczeństwa i pokoju i jako taki jest i pozostanie otoczony szczególną opieką rządu.

Współdziałanie polsko-włoskie rozwija się pomyslnie zarówno na terenie politycznym, jak i na polu gospodarczym.

Na dobrych stosunkach z rządem angielskim zależy nam bardzo i „mogę zapewnić, że rząd polski dołoży wszelkich starań, by się przyczynić do utrwalenia i pogłębienia tych korzystnych wzajemnych nastrojów”.

Polityka Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej nacechowana jest szczerą dla nas życzliwością i od czasów Wilsona nie uległa względem nas zasadniczej zmianie. Dążąc będziemy do zacieśnienia i rozwinięcia przedewszystkiem stosunków gospodarczych. Dowodem na to jest zaproszenie przez rząd Polski misji, prof. Kemmerera.

Z Japonią i Chinami dążymy do ożywienia wymiany gospodarczej.

Spłot interesów, łączących Polskę z Niemcami wymaga, aby między tymi krajami istniała trwała pokojowa współpraca. Minister nie wątpi, iż dojdziemy do pożądanego celu.

W opinii polskiej wywołał zaniepokojenie podpisany w Berlinie dnia 24 kwietnia b. r. układ niemiecko-sowiecki. — Międzynarodowe zapewnienia wskazują, iż ma on charakter czysto pokojowy i że w niczem nie naruszy zobowiązań, które przyjmą Niemcy wstępując do Ligi Narodów. Zagadnienie to jest przedmiotem specjalnej czujności ze strony rządu polskiego.

Stosunki nasze ze Związkiem Socjalistycznych Republik Rad, stwierdzić należy z zadowoleniem, potrafiły już wejść na tory poprawne.

Wspólna dola i niedola w niedawnej jeszcze przeszłości zacieśniła nasze węzły z Państwami Bałtyckimi i z Finlandją. Ze specjalną troskliwością rząd dbać będzie o rozwój stosunków gospodarczych z temi państwami.

Z pośród wszystkich naszych sąsiadów, stosunków nie posiadamy jedynie z Litwą. Jak dotychczas, nie słyszeliśmy żadnego oświadczenia z litewskich kół miarodajnych, któreby świadczyło o jakiegokolwiek zmianie w stosunku do nas. My zaś byliśmy i jesteśmy zawsze gotowi do podjęcia pełnych stosunków między państwowych z Litwą.

W marcu r. b. zawarliśmy traktat gwarancyjny z Rumunją, odnawiający stosunki sojusznicze, łączące nas z tem państwem.

W stosunku do Czechosłowacji rozpoczyna się nowy okres współzycia politycznego wobec zawarcia szeregu umów zasadniczych i specjalnych, normujących nasz stosunek sąsiedzki.

Dążeniem rządu polskiego będzie dalsze rozwijanie zbliżenia i serdecznych stosunków, łączących nas z królestwem Serbów, Kroatów i Słowenów.

W stosunku do Małej Ententy zamierza Polska nadal kontynuować linję swej polityki w odniesieniu do każdego z jej członków z osobna.

Z Węgrami, Austrią, Bułgarią, Turcją, Persją i Egiptem nawiązaliśmy szereg umów handlowych, które dopomogą do wzajemnej wymiany towarów.

Kończąc ten pogląd stosunków naszych z poszczególnymi państwami minister wspominał o stosunkach „do których Polska zawsze największą wagę przywiązywała i przywiązuje, t. j. ze stolicą Apostolską”. Są one jak najlepsze.

W zakresie opieki nad obywatelami polskimi, zamieszkałymi zagranicą, minister iść będzie drogą pogłębienia i umacniania tej opieki.

W zakresie akcji opiekuńczej nad naszymi emigrantami, będą stosowane zasady, iż konsul polski ma być istotnym opiekunem rodaków.

„Uważam — mówił minister Zaleski — że jednym z głównych dziś obowiązków Ministerstwa Spraw Zagranicznych jest czuwanie nad rozwojem naszego handlu zagranicznego.”

Minister zakończył swe przemówienie apelem do posłów, aby zbytnio nie krytykowali działalności Ministerstwa Spraw Zagranicznych, gdyż rozporządza ono młodym zastępem urzędników w ciężkich warunkach, gdy nasze państwo nie posiada jeszcze dostatecznego uznania dla spraw swoich na terenie międzynarodowym.

W czwartek p. min. Zaleski, przemawiał w senackiej komisji spraw zagranicznych. Mowa ta jest niejako uzupełnieniem poprzedniego przemówienia. Najciekawszym był następujący ustęp tej drugiej umowy.

Nasza polityka wobec Niemiec wychodzi z założenia, że dwa narody, sąsiadujące ze sobą na tak wielkiej przestrzeni, związane splotem tak licznych interesów i uzupełniające się w dużym stopniu pod względem gospodarczym, winny dołożyć wszelkich starań, aby ugruntować podstawy do realnej i uczciwej współpracy.

Najcelowszą metodą w takiej współpracy, wolnej od hasel demagogicznych, jest uregulowanie stosunków gospodarczych polsko-niemieckich.

W tej dziedzinie mamy do rozwiązania zagadnienie o dużej doniosłości nie tylko dla Polski i Niemiec, lecz również dla odbudowy gospodarczej Europy. Mówię o zakończeniu długotrwałej wojny celnej polsko-niemieckiej przez zawarcie traktatu handlowego.

O ile chodzi o delegację polską, mogę Panów zapewnić, że jest ona ożywiona jaknajlepszą chęcią dościsła do porozumienia. Jej wytyczną jest prowadzenie rokowań w tym sensie, by kładąc nacisk na zasadnicze interesy gospodarcze, unikać wszelkich materyj postronnych, mogących utrudniać tok pracy.

Mam nadzieję, iż rokowania, prowadzone przez obie strony, że tak powiemy pod kątem widzenia ściśle handlowym, doprowadzą do pomyślnego wyniku. Przebieg rokowań przedstawia się w ten sposób, iż na początku tego tygodnia komisja taryfowo-celna wznowiła swe prace w Berlinie. Komisja dla osób fizycznych i prawnych została również już uruchomiona.

Splot rokowań polsko-niemieckich nie ogranicza się wyłącznie do materji handlowej. Prowadzone są równocześnie w Berlinie układy nad kwestjami, objętymi tak zwanym programem warszawskim z roku 1922, z których pewna część została już definitywnie załatwiona.

Pozatem delegacja nasza w Berlinie po podpisaniu układu o wzajemnym ruchu granicznym opracowuje umowę w sprawie tranzytu przez Kluczbork i w sprawie tranzytu kolejowego z Prus Wschodnich do państw zachodnich przez Polskę i Niemcy.

Przy tej sposobności pragnę się podzielić z Państwami wiadomością, którą otrzymałem w tej chwili. Mianowicie; dziś po południu Trybunał Rozjemczy polsko-niemiecki w Gdańsku orzekł, że katastrofa kolejowa, która miała miejsce w maju roku ubiegłego pod Starogardem, nie obciąża w niczem odpowiedzialności władz polskich.

Wyrok ten jest nowym dowodem, że Polska wypełnia bez zarzutu swe zobowiązania tranzytowe. Mam nadzieję, że to dzisiejsze rozwiązanie sprawy przyczyni się do definitywnego ukrócenia wrogiej nam propagandy, która zresztą w ostatnich czasach posługiwała się coraz mniej poważnymi argumentami.

Na łamach prasy polskiej omawiane były ostatnie debaty Reichstagu niemieckiego, domagające się wydalenia robotników polskich, którzy od szeregu lat przebywają w Niemczech.

Rząd polski nie przestaje poświęcać swej uwagi powyższym kwestjom.

Co słyhać w świecie?

W Senacie.

W czwartek wieczorem obradował pod przewodnictwem marszałka Trampeczyńskiego konwent senjorów Senatu, na którym postanowiono wybrać specjalną komisję konstytucyjną. Po rozpatrzeniu projektu zmian konstytucji sprawa będzie przedłożona na plenum Senatu, który się zbieże w przyszłym tygodniu.

Z komisji konstytucyjnej.

W czwartek przed południem odbyło się posiedzenie komisji konstytucyjnej pod przewodnictwem pos. Polakiewicza (Stron. Chłop.). Rozpatrywano wniosek klubów: P. P. S., Stron. Chłopskiego i „Wyzwolenia” w sprawie natychmiastowego rozwiązania Sejmu z tem, że wybory miałyby się odbyć w październiku.

Referent pos. Niedziałkowski (P. P. S.) wskazał na konieczność rozwiązania tego Sejmu w imię utrzymania parlamentaryzmu i podniósł, że kryzys parlamentarny może być zmniejszony przez odświeżenie reprezentacji. Uważa, że zmiana ordynacji wyborczej, proponowana przez prawicę, nie wpłynie na zmniejszenie kryzysu.

Pos. Petrycki (Zw. L.N.) imieniem prawicy stawia wniosek: „Sejm postanawia załatwić wnioski poselskie w sprawie rozwiązania Sejmu i o rozstrzygnięciu kwestji zmiany ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu”.

W głosowaniu wniosek pos. Petryckiego uzyskał większość (17 przeciw 13 gł.). Pos. Niedziałkowski złożył wobec tego referat. Na referenta powołano p. Petryckiego.

Referentem wniosku mniejszości został pos. Czapiński (P. P. S.).

Skasowanie Ministerstwa Robót Publ.

Sejmowa komisja robót publ. wysłuchała odpowiedzi min. Broniewskiego w sprawie zamierzonej reorganizacji min. rob. publ.

Minister Broniewski oznajmił, iż na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 20 b. m. zapadła decyzja, kasująca ministerjum robót publ., jako samodzielny resort i włączająca jego poszczególne działy do ministerstw, mianowicie min. kolei i min. spr. wewnętrznych. W toku dyskusji, jaka się następnie rozwinęła, zgłoszono dwie rezolucje, których jednak przewodniczący nie poddał pod głosowanie, a jedynie zakomunikował ich treść ministrowi.

Likwidacja majątków niemieckich.

Komitet Likwidacyjny zakwalifikował do likwidacji przez zatrzymanie na rzecz Państwa dobra należące do księstwa krotoszyńskiego (folwarki Benice, Chrusciny, Chwaliszewo, Daniszyn, Daszyn, Dzielice, Głogów, Korytnica, Maciejów, Nowawieś, Rozdrażew, Uciechów, Zabociny), położone w powiatach krotoszyńskim i odolanowskim obszaru około 24.500 ha, własności Alberta ks. von Thurn und Taxis.

Majątek likwidacyjny Długie Stare w powiecie leszczyńskim obszaru około 5.600 morgów, własność Davide v. Hindersen, z d. v. Hansemann, na był w drodze przymusowej likwidacji p. Józef Dunin Karwicki z Wołynia. Przejęcie majątku nastąpiło 15 lipca r. b.

Prezes Głównego Urzędu Likwidacyjnego ogłasza do zbycia w drodze przymusowej likwidacji następujące majątki ziemskie: a) Gródzki

Wykrycie organizacji szpiegowskiej.

W nocy na środę w całym szeregu miast polski policja polityczna przeprowadziła rewizje i aresztowania wśród pewnych kół ukraińskich, oddawna podejrzanych o uprawianie szpiegostwa na rzecz Niemiec. Okazało się bowiem, że wywiad berliński powrócił do dawnych przedwojennych metod posługiwania się Ukraińcami dla celów wywiadowczych.

Najlichnijšie aresztowania nastąpiły w Krakowie pod kierownictwem prokur. Hubla, nadkom. Wronskiego i kom. Olearczyka.

Na terenie Przemyśla pod kierunkiem nadkomisarza Wieckowskiego i Majewskiego zlikwidowano także organizację ukraińską. Do rąk władz dostały się dowody bardzo poważnie obciążające Ukraińców.

Cała sprawa bardzo przypomina sprawę Bessarabowej we Lwowie, zakończoną skazaniem kilkunastu Ukraińców na ciężkie więzienie. Żywiół pracujący w obecnie wykrytym szpiegostwie należał do kół wybitnie inteligentnych. W Krakowie wy-

wiad berliński posługiwał się Ukraińcami, słuchaczami Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Śledztwo zatacza coraz szersze kregi. Aresztowania w Krakowie trwają w dalszym ciągu bez przerwy. Dochodzenia prowadzi sędzia śledczy Pelczar. W stosunku zaś do osób wojskowych prokurator wojskowy maj. Bus.

Należy zaznaczyć, że do sprawy tej wśród wojskowych włączani są wyłącznie Ukraińcy i że nikt z oficerów nie brał w niej udziału.

W ostatniej chwili zarządzone zostały rewizje i aresztowania również i w Warszawie. Zlikwidowano tu placówkę ukraińską tej samej organizacji. W Warszawie uprawiane było szpiegostwo wyłącznie wojskowe. Rewizje nie zostały jeszcze ukończone, przeprowadzają je zastępca kierownika policji politycznej kom. Keiler i podkom. Suchenek przy pomocy żandarmerji wojskowej.

Rewizje zarządzone były i w innych miastach b. Kongresówki.

Z Senatu.

Na piątkowym posiedzeniu Senatu po referacie sen. L. hr. Lubińskiego (Ch. N.), przyjęto bez zmiany ustawę o ratyfikacji przystąpienia Polski do konwencji Czerwonego Krzyża, oraz rezolucję, wzywającą rząd, aby w najbliższym czasie złożył projekt ustawy, regulującej prawa i obowiązki Czerwonego Krzyża w Polsce.

Sen. Szarski (Ch. N.) referował nowelę do ustawy o upoważnieniu ministra skarbu do regulowania obrotu pieniężnego z krajami zagranicznymi oraz obrotu obcymi walutami. W tej sprawie zabierali głos senatorowie: Krzyżanowski (Wyzwolenie) i Szereszewski (Kolo Zyd.). Poczem ustawę przyjęto bez zmian.

Sen. Krzyżanowski (Klub Pracy) referował projekt ustawy o podatku od lokali.

Sen. Koerner (Kolo Zyd.) zgłosił dodatek tej treści: „Podatek od lokali, pobierany na rzecz miast może być użyty wyłącznie na cele rozbudowy tych

miast”. Poprawkę tę przyjęto 42 głosami, przeciw 20.

Sen. Szereszewski (Kolo Zyd.) wniósł poprawkę, ażeby postanowienie, wprowadzające powyższą ustawę, weszło w życie dopiero 1 stycznia 1927 roku. W głosowaniu przyjęto poprawkę powyższą i całą ustawę.

Sen. Baliński (Zw. L.N.) referował ustawę karno-skarbową. W art. 5 komisja Senatu proponuje skreślić przepis, że usprawiedliwiona nieznajomość przepisów wyłącza pocztywanie winy. Ustawę przyjęto.

Sen. Szereszewski (Kolo Zyd.) referował ustawę o pożyczce dolarowej. Komisja proponuje, aby minister skarbu mógł wydać spółce, która wydzierżawiła monopol zapalczony za 6 milionów dolarów, obligacje państwowe w liczbie nie tylko 20, ale 40, t. zn. półroczne. Zmianę tę przyjęto.

Obrady Senatu przerwano do godz. 3.30 po południu.

J. I. KRASZEWSKI

Morituri

(Ciąg dalszy.)

— Gra jak Liszt! na pamięć całe poematy umieć u nas, na wsi, to zjawisko niepospolite. Gdyby bliżej mieszkał, czasemby się bardzo przydał na zimowe wieczory, bo miałby nas czem zabawić. Ręczę, że i ks. szambelanowi by się podobał. General do niego przyznał, ks. Robert nawet się z nim mówiac, rozchmurzył.

Słuchając o tem, księżniczka milczała z pozorną obojętnością, lecz ciekawość jej mocno była pobudzona. Antonina pobiegła wydać rozkazy, zdawało jej się, że należało wystąpić okazale, aby obcym, a jeszcze w interesach przybyłym, stara księżęcego domu zamożność i przepych okazać — kazano dobrać do wieczery, podawanej zwykle z herbata, zastawę staroświecką srebrną, wazy, kosze do owoców, samowary, wanienki, oświecić salony, przystroić je w kwiaty.

Antonina tak dbała była o sławę księżąt, jakby część jej do niej należała. Wyświetlono więc stary pałac brański, a gdy Garbowski z mecenasem weszli doń, przechodząc szereg cały sal, aż do jadalnej i bawialnej, musieli być uderzeni wspaniałością, która dziwny stanowiła kontrast ze stanem zrozpaczoną majątku i nieodzwonną tego starego gniazda ruiną. Być może, iż Garbowski pomyślał sobie nawet, jakby on tu w opustoszałym gmachu się urządził. Nie obudził jednak przepych i wystawa w żadnym z nich współczucia dla właścicieli, ani chęci ratowania ich. Mówili w duchu: — tak to się majątki tracą... Oglądali się, liczyli, oceniali, co też to kosztować mogło i za ile dziś

nabytem być powinno. Gozdowski zbliżył się do zamysłonego kuzynka.

— Nie widziszże ty tu dopiero niedorzeczności swego projektu? Córkę tego domu chciałbyś mieć za żonę dla syna takiego dorobkiewicza, jakim ty jesteś... z motyką na słońce. Garbowski się odwrócił, ruszając ramionami. — A cóżby to było tak dziwnego? Trafiało się po świecie i gorzej. Mnie się przecie może większy honor należy, żem się dorobił, niż im, że takie dostatki stracili.

Nie było co z nim mówić.

Nadzwyczaj śmiało, ale z wielkim uszanowaniem przedstawił się księżniczce pan Zygmunt Garbowski. Stella przywykła była do ludzi, którzy ją spotykali z uniżonością, przepadając; ten zdawał się przy wielkiem uwielbieniu stawać z nią zupełnie na równi i nie okazywał najmniejszego pomieszenia. Siadł, zawiązał rozmowę, śmiał się, dowcipkował, a tą śmiałością nie tylko że nieobraził księżniczki, ale się jej podobał. Zdawał się ją z długiego snu przebudzać, powołując z marzeń do życia.

Panna Antonina pomagała robić Stelli honory domu, a że młodzieniec bardzo był ciekawy i unosił się nad wspaniałością brańskiego pałacu, panny poszły mu pokazywać jego osobliwości, obrazy, starożytne sprzęty, widoki, ogród i t. p.

W tej małej przechadzce, w której Stella była kierowniczką, p. Zygmunt okazał, że nie zawsze siedział w Lublinie w warszawskim hotelu, że też po świecie był, widział i pamiętał wiele. Stąd bardzo wesoła i ożywiona zawiązała się rozmowa, do której przyłączył się książę Robert.

— W istocie — rzekł Zygmunt, — piękniejszej rezydencji nie znam u nas w kraju, gdzie dotąd

tak mało się starano o upiększenie siedzib wiejskich Puławy i Nieborów. Zagranicą więcej tego lubownictwa... niebezpiecznego zresztą, bo ono człowieka, jak każda namiętność, ciągnie za daleko.

— O! myśmy tu — przerwała księżniczka Stella — z łaski mojego ojca nie mieli nic do robotnia, potrzeba tylko było utrzymać. On to w początku tego wieku Brańsk stary dźwigał i na tym stopniu postawił.

— Trzeba wyznać, że dał książę dowody wybornego smaku. Nie dziwie się teraz — dodał pan Zygmunt, — iż nikt z mieszkańców Brańska nie ma ochoty na świat się wychylać. Tak tu miło i dobrze!

Książę Robert mimowolnie westchnął; przyszło mu na myśl, że to stare gniazdo przyjdzie może rzucić i oddać na pastwę jakiej fabryce cukru lub warsztatowi sukiennym.

Zal ścisnął mu serce.

— Trzeba być w duszy artystą, aby taki kraj obraz odmalować — ciągnął dalej pan Zygmunt, — te stare mury na tle ciemnej zieleni; te wód zwierciadła, te ulice ciemne, a we wnętrzu gmachu przeglądające się w lustrach krajobrazy ogrodu, to coś czarodziejskiego. A gdy — dodał grzecznie — jeszcze wśród murów i cieniów tych wystąpią dwie takie urocze postacie, jak księżniczka i wy, mości książę, i pani — rzekł zwracając się do Antoniny, i ta jakby z grobu wskrzeszona postać księcia generala... toć najpiękniejsze dzieło sztuki nie dorówna rzeczywistości.

Stella się zarumienila.

— O! to nic jeszcze — rzekła, — gdybyś pan widział siwowłosą postać majestatyczną, patryjarchałną ojca mojego, z jego uśmiechniętem, spokojnym i dobroci pełnym obliczem...

(Ciąg dalszy nastąpi.)

w powiecie działdowskim obszaru 1.396 ha, własność Gottlieba v. Boddien, b) Janiszewo w powiecie gnieńskim obszaru 540 ha, własność Rudolfa Proemmel.

Reflektanci na kupno winni składać podanie w Komisaryjacie Głównego Urzędu Likwidacyjnego w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 22, IV p., w czasie do 6 sierpnia r. b.

Organizacja powiatów.

Sejmowa komisja administracyjna przyjęła szereg artykułów projektu ustawy o organizacji powiatów. Według przyjętego określenia powiat samorządowy jest korporacją terytorjalną, składającą się z osób prawnych w szczególności gmin miejskich i wiejskich w danym powiecie. Zgodnie z tą zasadą reprezentacja powiatowa ma być powoływana do życia przez przedstawicieli rad gminnych miejskich i wiejskich. Liczba członków rad powiatowych ma być ruchoma w granicach 24—48. Rozdział mandatów dokona wojewoda, przyznając w tych granicach po jednym mandacie na każde trzy tysiące mieszkańców.

Na wniosek p. pos. Putka (Wyzw.) uchwalono, że na czele rad powiatowych stać będzie prezes rady powiatowej. Zakres władzy rad powiatowych jest bądź samorządowy, bądź zlecony. Wyplacanie diet członkom rady powiatowej projektowane przez rząd skreślono.

O pożyczkę dla monopolu zapalczanego.

W dniach 20, 21 i 23 b. m. odbywały się posiedzenia nadzwyczajnej sejmowej komisji, która szczegółowo badała sprawę umowy o wydzierżawieniu monopolu zapalczanego. Po dłuższej dyskusji, w której zabierali głos m. i. przedstawiciele Najwyższej Izby Kontroli i Generalnej Prokuratury, referent poseł Wyrzykowski (Wyzw.) postawił szereg wniosków zmierzających do pociągnięcia do odpowiedzialności winnych zawarcia tej umowy, szkodliwej zdaniem referenta dla interesów państwa i społeczeństwa, oraz do poddania całej umowy fachowej ocenie, celem ewentualnego dokonania jej rewizji. Wnioski te dyskutowane będą na najbliższym posiedzeniu komisji, które odbędzie się dnia 30 b. m.

Opieszalym urzędnikom wstrzymano urlopy.

W niektórych urzędach wydano zarządzenie, w myśl którego udzielenie urlopu wypoczynkowego urzędnikowi uzależnia się od wykończenia zaległych prac w swoim zakresie. Rozporządzenie to ma być wydane we wszystkich urzędach państwowych, chodzi bowiem o to, że zastępcy szczególnie samodzielnych referentów przeważnie niechętnie lub nieumiejętnie kontynuują rozpoczęte sprawy, na czym cierpią urzędy. Równocześnie naczelnicy wydziału otrzymali polecenie dopilnowania, by zaległe sprawy nie były załatwiane tylko formalnie.

Wywóz węgla polskiego przez Rygę.

Umowa w sprawie wywozu przez linję Zemgale—Ryga 200.000 ton węgla górnośląskiego tranzytem do Anglii będzie pomiędzy przedstawicielami Polski, a reprezentantami tutejszego ministerstwa kolei podpisana dzisiaj. Jak donoszą z Zemgale, oczekują już tam w dniu dzisiejszym przybycia kilku pociągów z węglem górnośląskim. Rozkowania w sprawie umowy o transport dalszych 300.000 ton węgla wobec niezakończenia się strajku górników angielskich, toczą się nadal i będą prawdopodobnie w ciągu dni najbliższych zakończone.

„Powrót Wilhelma II” — w kinematografie.

W jednej z berlińskich wytwórni kinematograficznych prowadzone są prace nad olbrzymim filmem, wyobrażającym „triumfalny powrót cesarza Wilhelma z Holandji”. Obraz ten zamówiony jest przez „Stahlhelm”, którego członkowie do generalów włącznie biorą udział w odtwarzaniu scen najbardziej uroczystych.

Przeciwno komunistom.

Komunistyczny dziennik „Rote Fahne” został zawieszony za obrazę Prezydenta Rzeszy na przeciąg dni 14. Ponadto władze zawiesiły na 6 miesięcy czasopismo komunistyczne „Der Knüppel”.

Nowy rząd Poincarego. — Poincare utworzył nowy gabinet.

Skład nowego rządu francuskiego jest następujący:

Poincare — prezes gabinetu, finanse i odbudowa, Briand — sprawy zagraniczne, Perrier — kolonje, Barthou — sprawiedliwość, oraz Alzacja i Lotaryngja, Leygues — marynarka, Sarratu — sprawy wewnętrzne, Bokanovsky — handel, Tardieux — roboty publiczne, Painleve — wojna, Herriot — oświata, Queuille — rolnictwo, Fallieres — praca, Marin — emerytura.

Parlament, który właśnie zaczął przetargi polityczne, został zaskoczony szybkim utworzeniem gabinetu jedności narodowej przez Poincarego. Opinja publiczna przyjęła go z wielką ulgą. Zaskoczeni są też radykali udziałem w rządzie Herriota. Mieli oni bowiem zamiar przejść do opozycji. Socjaliści zapowiedzieli już stanowisko opozycyjne. W gabinecie Poincarego zasiada 6 b. premierów: Barthou, Herriot, Painleve, Leygues, Briand i Poincare. — Większość parlamentarna dla nowego rządu jest zapewniona. Przez czas wakacji Poincare będzie mógł przeprowadzać cały szereg reform finansowych.

Wiadomości z bliska i daleka.

Toruń dnia 26 lipca 1926 r.

Poniedziałek dnia 26 lipca Anny, matki MP.

Wschód słońca 4.¹¹. Zachód słońca 20.¹.

Wschód księżycy 20.¹¹. Zachód księżycy 5.³⁰.

Wtorek dnia 27 lipca Pantaleona

Wschód słońca 4.¹². Zachód słońca 20.¹.

Wschód księżycy 21.⁰⁰. Zachód księżycy 6.⁴⁰.

* Chelmino. (Znowu nieszczęście na Wiśle.)

W ub. niedzielę około godz. 11-ej ukazał się idący z prądem do Gdańska duży holownik T. A. Zjednoczenia Żeglugi Warszawskiej „Kozietulski”, prowadzący 3 naładowane węglem berlinki. Celem ominięcia promu sternik skierował parowiec w prawą płytką stronę Wisły, zamiast lewej, jak zwykle. Parowiec przeszedł, lecz pierwsza ciężko naładowana berlinka wpadła na mieliznę, zaś idące za nią dwie następne z całym impetem natarły na pierwszą, łamiąc i druzgocąc stery. Gdy wyrzucone do wody kotwice dla windowania ugrzęźniętych berlinek, ta zahaczyła o burtę łodzi, przewracając ją razem z ludźmi. Dwóch uratowano, 26-letni zaś sternik parowca z Włocławka, uderzony przypuszczalnie kotwicą w głowę, nie wyplynał. Zwłoki po pewnym czasie wydobyto, niestety już zapóźno.

* Grudziądz. (Nowy port węglowy.) Prace kolo połączenia kolejją dworca z portem nadwiślańskim posuwają się raźnie naprzód. Chodzi tutaj o uwzględnienie potrzeb eksportu węglowego do portów nadbałtyckich. Pojemność portu grudziądzkiego jest bardzo znaczna.

* Brodnica. (Uderzenie gromu.) We wtorek, podczas burzy około godz. 5-ej po południu, grom przy ogłuszającym grzmocie uderzył w dom p. Jana Sliwińskiego, urzędnika p. pocztowego, wzniecając pożar, który jednakowoż dzięki pospiesznej pomocy sąsiadów, w samym zarodku został stłumiony.

* Wąbrzeźno. (Ofiara kąpieli.) W poniedziałek 19 b. m. utonął w tuł. jeziorze śp. Wacław Sankiewicz, lat 19, z Wielkich Radowisk, który przyjechał na wakacje. Nieszczęśliwy wybrał się do kąpieli i natrafiwszy na głębie, zanim ktoś mógł się zorientować, poszedł na dno. Pomimo dwudniowych poszukiwań zwłok dotychczas wydobyć nie zdołano.

— (Delegacja wąbrzeska u p. ministra reform rolnych.) Podczas swego pobytu na Pomorzu, p. minister reform rolnych przyjął m. in. delegację osadników z powiatu wąbrzeskiego. Delegacja przedłożyła p. ministrowi memoriał, zawierający następujące żądania:

1. Uproszczenie i potanie procedury przy nadawaniu tytułu własności osad.
2. Zniesienie nadmiernego podatku likwidacyjnego.
3. Zniesienie przymusu zabezpieczenia pól od gradobicia.
4. Zastosowanie waloryzacji renty i długów ciężających na osadach na równi z prywatnymi długami hipotecznymi, t. j. na 15 procent.
5. Sprawiedliwego pobierania opłat stempowych.
6. Sprawiedliwej waloryzacji pożyczek państwowych.

* Nowe. (Zwinięcie sądu pokoju.) Z dniem 15-go lipca zwinęto rozporządzeniem ministra sprawie dliwości sąd pokoju w sądzie powiatowym w Nowem, przy równoczesnym wprowadzeniu na obszarze wymienionego sądu — sądu ławniczego.

* Koślinka, pow. tucholski. (Ciężkie wypadki.) Gdy żona p. M. Gierszewskiego z Koślinki (wybudowania) wracała bryczką z dworca tucholskiego, konie nagle wystraszyły się i przewróciły bryczkę. Pani Gierszewska odniosła tak ciężkie rany, że okazała się konieczność odwiezienia jej do lecznicy św. Elżbiety. Podobny wypadek przydarzył się parobkowi Lipkowskiemu, zatrudnionemu u p. Majki. L. jechał wozem roboczym, gdy nagle konie spłoszone wyrzuciły go z wozu, przyczem L. złamał rękę.

Ostatnie wiadomości.

Przed obradami Senatu nad zmianą konstytucji i nad pełnomocnictwami.

Wyloniona została specjalna komisja senacka, mająca się zająć przygotowaniem wniosku na plenum Sejmu dotyczącego zmian konstytucji. Prezesem komisji obrany został sen. Zdanowski (ZLN.), referentem projektu zmian w konstytucji obrano senatora Buzka, referentem ustaw o pełnomocnictwach senatora Krzyżanowskiego (Klub Pracy).

Przygotowania rządu.

Przed tygodniem premier Bartel wystosował do wszystkich ministerów okólnik w sprawie przygotowania programu ustaw, które będą przeprowadzone na podstawie pełnomocnictw.

We wtorek odbędzie się na Zamku przy udziale Prezydenta Rzplitej konferencja, na której ministrowie skarbu przemysłu i handlu oraz rolnictwa przedstawiają sytuację obecną. Na podstawie tejże rząd ustali program prac nad ustawami, które zostaną wydane na zasadzie pełnomocnictw.

Zwiększenie taboru kolejowego.

Ministerstwo Kolei, w celu zwiększenia taboru kolejowego dla przewozu węgla, zamówiło już w wytwórniach krajowych 2400 węglarek i zamierza wypożyczyć od kolei zagranicznych 3000 węglarek.

Rząd Poincarego przy pracy.

Rada gabinetowa po dłuższej dyskusji ustaliła wytyczne programu nowego rządu w sprawie odbudowy finansowej kraju. We wtorek składając parlamentowi deklarację rządową oraz projekty finansowe, rząd będzie się domagał, aby dyskusja i głosowanie odbyły się w jaknajszyszym tempie.

Parlamentarzyści węgierscy w Polsce.

We wtorek, dnia 27 b. m. o godz. 8 minut 30 rano przybywa do Warszawy delegacja 20 parlamentarzystów węgierskich, reprezentujących wszystkie kierunki i partje polityczne. Parlamentarzyści węgierscy zabawią w stolicy jeden dzień, po czym udadzą się do Finlandji.

Znowu wizyta angielska.

Bawi w Warszawie wybitny dziennikarz angielski, John Fraser z Edynburga. Zajmuje się on specjalnie sprawami gospodarczymi.

Pogłoski.

Kraują pogłoski o zatargu pomiędzy premierem Bartlem a ministrem oświaty Sujkowskim. Pisząc o tych pogłoskach „Rzeczpospolita” zaznacza, iż źródłem tego konfliktu jest niechęć osobista, panująca pomiędzy premierem a ministrem oświaty, przyczem podaje, iż nominacja ministra Sujkowskiego nastąpiła wbrew opinji premiera.

Kurs dolara.

Dolar nieurzędowo w Warszawie 9,06; tendencja utrzymana.

Koniec części redakcyjnej.

POMORSKI SYNDYKAT ROLNICZY S. A.

Toruń, ul. Szeroka 37, tel. 435-436-153

oraz filje Pomorskiego Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego

w Brodnicy, Wąbrzeźnie, Chelmnie, Tczewie, Skurczu, Pelplinie, Wejcherowie, Pucku, Kartuzach, Chojnicach i Grudziądzu polecają

do zasiewów jesiennych:

Oryginalne i kwalifikowane odsiewy pszenic i żyt dowolnych odmian i pochodzeń.

Wszelkie nawozy sztuczne, Węgiel, Maszyny rolnicze, Traktory i żniwiarki Deeringa — Narzędzia motokultury.

Ceny konkurencyjne — Dostawa szybka — Dogodne warunki kupna

Skup zboża na rachunek własny i komisowy.

CO I KOGO POLECAMY

Bron
 warsztat reparacyjny wszelkiej broni myśliwskiej oraz wypychanie ptaków i zwierząt.
 Praca fachowa — Solidne wykonanie — Ceny tanie.

Tadeusz Koniuszewski
 Toruń, Kopernika 21.

Polecamy na sezon zniwowy:
Zniwiarki i grabie konne
ADOLF KRAUSE & Co.
 T. Z. O. P.
 Tel. 648. TORUŃ-MOKRE Tel. 648.

Drogerja, Perfumerja „Sanitas”
 Toruń
 Oddział: Drogerja Centralna Jabłonowo, właśc. Konrad Sikora poleca:
 wszelkie artykuły drogeryjne, farby, pokosty, lakiery, pendzle, przybory fotograficzne i t. p.

Baczność rolnicy!
Spółdzielnie mleczarskie
 Korzystajcie z dogodnego kredytu na remont przestarzałych maszyn mleczarskich.
 Informacji i fachowej porady udziela:
ZWIĄZEK SPÓŁDZIELNI MLECZARSKICH
 W TORUNIU, ul. Prosta 18/20.

Centryfugi rowery i maszyny do szycia
 na odpłatę w 10-12 miesięcznych ratach. Wszelkie części zapasowe, dynamo — światło rowerowe, gumy, broń i amunicja oraz żarówki wszelkiego rodzaju poleca
Hurtownia A. Bojanowski, Toruń
 Nowy Rynek 26
 (Proszę żądać cennik). (Proszę żądać cennik).

Duży portret prawie darmo
 rozmiar 35x45 tylko za zł. 6
 retuszowany, artystycznie wykonany zdumiewającym podobieństwem, w eleganckiej pasze-partout, wykonany w przeciągu 12 dni. Za portret należy nadesłać 6 złotych.
Adr. Zakład Fotograficzny „ROCOCO”
 Warszawa, Zielna Nr. 6. 136

Kupuje każda ilość malin i wiśni
Fabryka wódek i likierów
L. Dalkowski i S-ka
 Toruń, Strunykowa 5-7 — Tel. 35.

Narzędzia rolnicze,
 łopaty, widły, lemiesz, odkładnice, łańcuchy, wiadra, wagi, gwoździe, druty, śruby
Tow. Handlowo-Przemysłowe
 dawn. L. B. Dietrich i Syn
 Toruń Szeroka 35

Na sezon letni poleca w wielkim wyborze obuwie damskie w różnych kolorach, (cieliste) i lakiery, Męskie w różnych fasonach (tenisowe) oraz dziecięce.
Jan Lisiński
 Toruń, Królowej Jadwigi 5.

Darmo portret oprawiony
 w ramie wartości 30 złotych
 rozmiaru 35x45 może otrzymać każdy. Bliższe szczegóły po nadesłaniu adresu i znaczek poczt. za 16 gr. 137
 Adr. WARSZAWA
 Plac Napoleona Skrz. pocz. nr. 627.

PAPIER
 przybory biurowe, artykuły szkolne i oprawę obrazów
 poleca
Ignacy Włoch,
 Toruń, Przedzamcze 9 (Strzelnica).

KODAK SKŁAD
 aparatów i przyborów fotograficznych

Adam Galdyński, Drogerja
 Szeroka 9 Toruń Telefon 875

Węgiel prima
 górnośląski z Koncernu „Progress“ dawn. Cäsar Wollheim
Koks hutniczy „Hubertus” i „Kmirów”
 polecają po cenach konkurencyjnych i na warunkach bardzo dogodnych
KLEWEI ZBROJSKI TORUŃ
 Stary Rynek 25 — Telefon 863

Instrumenty muzyczne:
 skrzypce, mandoliny, gitary, gramofony, harmonje
wszelkie przybory i reparacje.
A. Kosidowski, Toruń,
 ulica Chelmińska 2

Była kierowniczka pierwszorzędných firm warszawskich poleca swoją
Pracownię sukien
 okryć damskich, kostjumów oraz dziecięcych ubranek.
 Wykonanie pierwszorządne. Ceny bardzo przystępne.
 Jednocześnie wyższa szkoła kroju, szycia i modelowania.
 — — — Koniec patenta. — — —
J. Augustynowicz, Toruń,
 ulica Mostowa 18 — parter.

Rzepak
 w każdej ilości kupuje
Olejarnia — Toruń
 Grudziądzka 13/15.
 Telefon nr. 170.

Warszawska Pracownia
 okryć, kostjumów, sukien i bielizny, maszynowe mereżki, plisowanie w deseniach, karbowanie sukien, dekatyzow, materiałów, oraz hafty kurbelowskie
S. Białowas, Toruń
 Sukiennicza 8. —: Tel. 463

Używajcie tylko pastę do zębów
ANGELUS
 żądać w Aptekach — Składach aptecznych — Perfumerjach i Drogerjach.

Telefon nr. 170
 jest olejarnia w Toruniu
 Grudziądzka 13/15
 właśc. **Ożyński**
 proszę zanotować.

Panienkę
 do udzielania korepetycji, specjalnie matematyki i muzyki na letnisko na okres czasu wakacyjnego przyjmie
 Wł. Adamczyk, maj. Rogówko, p. Lubień (Pomorze)